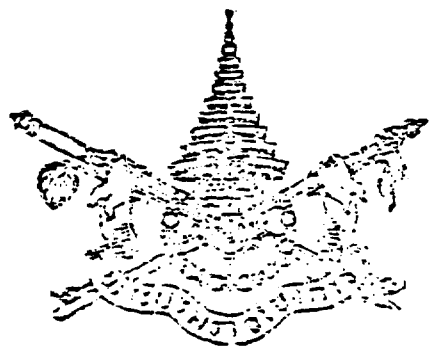

พระราชบัญญัติ

ธนาคารอาคารสงเคราะห์

พ.ศ. ๒๔๙๖

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๙ มกราคม พ.ศ. ๒๔๙๖

เป็นปีที่ ๙ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้า ฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรให้มีธนาคารอาคารสงเคราะห์ขึ้น เพื่อช่วยเหลือทางการเงินให้ประชาชนได้มีที่อยู่อาศัยตามควรแก่อัตภาพ

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติธนาคารอาคารสงเคราะห์ พ.ศ. ๒๔๙๖"

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

"รัฐมนตรี" หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

"ธนาคาร" หมายความว่า ธนาคารอาคารสงเคราะห์

"ที่ดิน" หมายความว่า ที่ดินที่ใช้เป็นที่อยู่อาศัย

"อาคาร" หมายความว่า สิ่งปลูกสร้างที่ใช้เป็นที่อยู่อาศัย

"คณะกรรมการธนาคาร" หมายความว่า คณะกรรมการธนาคารอาคารสงเคราะห์

"ผู้จัดการ" หมายความว่า ผู้จัดการธนาคารอาคารสงเคราะห์

มาตรา ๔ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑

การจัดตั้ง ทุน และเงินสำรอง

มาตรา ๕ ให้จัดตั้งธนาคารขึ้นเรียกว่า "ธนาคารอาคารสงเคราะห์" เพื่อส่งเสริมการอาคารสงเคราะห์ตามบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ และให้ธนาคารนี้เป็นนิติบุคคล

มาตรา ๖ ให้กำหนดทุนของธนาคารเป็นจำนวนเงินไม่เกินห้าร้อยล้านบาท โดย

(ก) รัฐจ่ายให้เป็นทุนประเดิมยี่สิบล้านบาท

(ข) รัฐจ่ายเพิ่มเติมเป็นคราว ๆ ตามที่เห็นสมควร

(ค) เงินร่วมทุนจากบุคคลอื่นใดซึ่งจะได้กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๗ เงินร่วมทุนจากบุคคลอื่นใดตามความในมาตรา ๖ (ค) นั้น ให้รัฐบาลค้ำประกันต้นเงินและดอกเบี้ยในอัตราไม่ต่ำกว่าร้อยละห้าและไม่เกินร้อยละเจ็ดต่อปี ตามแต่คณะกรรมการธนาคารจะกำหนด

มาตรา ๘ ให้ธนาคารตั้งเงินสำรองธรรมดาไว้เผื่อขาดทุน เงินสำรองนั้นให้สะสมขึ้นด้วยการจ่ายจากกำไรสุทธิในปีหนึ่งๆ เป็นจำนวนไม่ต่ำกว่าร้อยละยี่สิบแห่งกำไรสุทธิภายหลังที่ได้กันเงินไว้สำหรับหนี้ซึ่งทางไม่ได้และซึ่งเป็นที่สงสัยประการหนึ่ง สำหรับการเสื่อมค่าแห่งทรัพย์สินประการหนึ่ง และสำหรับรายจ่ายซึ่งนายธนาคารย่อมกันเงินไว้จ่ายตามปกติ อีกประการหนึ่ง

เมื่อเงินสำรองธรรมดามีจำนวนถึงร้อยละร้อยแห่งทุนจำนวนลัพธ์หรือมากกว่านั้นแล้ว คณะกรรมการธนาคารจะลดจำนวนที่จะต้องจ่ายรายปีเพื่อสะสมก็ได้

มาตรา ๙ เงินสำรองธรรมดานี้จะนำออกใช้ได้ ก็แต่โดยมติของคณะกรรมการธนาคารด้วยความเห็นชอบจากรัฐมนตรี

มาตรา ๑๐ กำไรสุทธิส่วนที่เหลือภายหลังที่ได้หักตามความในมาตรา ๙ แล้ว ให้นำส่งเป็นรายได้ของรัฐตามแต่ที่รัฐมนตรีและคณะกรรมการธนาคารจะตกลงกัน

มาตรา ๑๑ ให้ธนาคารจัดตั้งสำนักงานแห่งใหญ่ในจังหวัดพระนคร และจะตั้งสาขาหรือตัวแทนขึ้น ณ ที่อื่นใดในราชอาณาจักรก็ได้

หมวด ๒

การกำกับ การควบคุม และการจัดการ

มาตรา ๑๒ ให้รัฐมนตรีมีอำนาจและหน้าที่กำกับโดยทั่วไปซึ่งกิจการของธนาคาร

มาตรา ๑๓ ให้มีคณะกรรมการธนาคารคณะหนึ่งประกอบด้วยประธานกรรมการหนึ่งคน และกรรมการอื่นอีกไม่น้อยกว่าสี่คน แต่ไม่เกินหกคน โดยมีผู้จัดการเป็นกรรมการโดยตำแหน่ง

ประธานกรรมการ กรรมการ และผู้จัดการนั้น ต้องเป็นผู้มีสัญชาติไทย และให้คณะรัฐมนตรีเป็นผู้แต่งตั้ง

มาตรา ๑๔ ผู้มีลักษณะดังต่อไปนี้ ต้องห้ามมิให้เป็นประธานกรรมการ หรือกรรมการ คือ

(๑) มีส่วนได้เสียในสัญญากับธนาคารหรือในกิจการที่กระทำให้แก่ธนาคาร ทั้งนี้ไม่ว่าโดยตรงหรือโดยทางอ้อม

เว้นแต่จะเป็นเพียงผู้ถือหุ้นของบริษัทที่กระทำการอันมีส่วนได้เสียเช่นว่านั้น

(๒) เป็นพนักงานของธนาคาร

(๓) เป็นหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลาย

มาตรา ๑๕ ให้ประธานกรรมการและกรรมการดำรงตำแหน่งสี่ปี แต่สำหรับกรรมการนั้น ในวาระเริ่มแรกเมื่อครบกำหนดสองปีให้ออกจากตำแหน่งกึ่งหนึ่งโดยวิธีจับสลาก ถ้าจำนวนกรรมการจะแบ่งออกให้ตรงเป็นกึ่งหนึ่งไม่ได้ ก็ให้ออกโดยจำนวนใกล้ที่สุดกับกึ่งหนึ่ง

ประธานกรรมการและกรรมการที่พ้นจากตำแหน่งตามวาระจะแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งอีกก็ได้

มาตรา ๑๖ ประธานกรรมการและกรรมการย่อมพ้นจากตำแหน่งก่อนถึงวาระตามความในมาตรา ๑๕ เมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) คณะรัฐมนตรีให้ออก

(๔) เป็นผู้มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๔

ในกรณีที่มีการพ้นจากตำแหน่งก่อนถึงวาระ ให้มีการแต่งตั้งประธานกรรมการหรือกรรมการเข้าแทน แล้วแต่กรณี ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งเข้าแทนนี้ ย่อมอยู่ในตำแหน่งได้เพียงเท่ากำหนดเวลาของผู้ซึ่งตนแทน

มาตรา ๑๗ ให้คณะกรรมการธนาคารมีอำนาจหน้าที่ควบคุมและอำนวยกิจการของธนาคาร อำนาจหน้าที่เช่นว่านี้ให้รวมถึง

(๑) วางข้อบังคับการประชุมและดำเนินกิจการของคณะกรรมการธนาคารและคณะกรรมการบริหาร

(๒) วางข้อบังคับว่าด้วยระเบียบปฏิบัติงานของพนักงานธนาคาร

(๓) วางข้อบังคับเกี่ยวกับการดำเนินงานของธนาคาร

(๔) แต่งตั้งและถอดถอนพนักงานธนาคาร และกำหนดอัตราเงินเดือนผู้จัดการและพนักงานธนาคาร ตลอดจนเรียกประกันจากพนักงานธนาคารเพื่อจะได้ปฏิบัติหน้าที่โดยสุจริต

ข้อบังคับตาม (๒) และ (๓) และการกำหนดอัตราเงินเดือนผู้จัดการและพนักงานธนาคาร ต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐมนตรี

มาตรา ๑๘ ในการปฏิบัติหน้าที่ คณะกรรมการธนาคารต้องดำเนินตามนโยบายทั่วไปซึ่งรัฐมนตรีกำหนด

มาตรา ๑๙ ให้คณะกรรมการธนาคารเป็นผู้แทนธนาคารในส่วนที่เกี่ยวกับบุคคลภายนอก แต่คณะกรรมการธนาคารจะมอบหมายให้คณะกรรมการบริหารหรือผู้จัดการเป็นผู้แทนก็ได้

มาตรา ๒๐ ให้คณะกรรมการธนาคารทำรายงานปีละครั้งเสนอรัฐมนตรี รายงานนี้ให้แสดงบัญชีงบดุล บัญชีกำไรขาดทุนเพียงสิ้นปี และให้กล่าวถึงผลงานในปีที่ล่วงแล้วของธนาคาร

มาตรา ๒๑ ให้มีคณะกรรมการบริหารคณะหนึ่งมีจำนวนสามคน ประกอบด้วยผู้จัดการและกรรมการธนาคารซึ่งคณะกรรมการธนาคารเลือกตั้งขึ้นอีกสองคน และให้คณะกรรมการธนาคารเลือกตั้งกรรมการบริหารคนหนึ่งเป็นประธานกรรมการบริหาร

ให้ผู้ที่ได้รับเลือกตั้งเป็นกรรมการบริหารดำรงตำแหน่งหนึ่งปี และอาจได้รับเลือกตั้งใหม่ได้ แต่การดำรงตำแหน่งจะต้องสิ้นสุดลงในเมื่อออกจากตำแหน่งกรรมการธนาคาร

มาตรา ๒๒ ให้คณะกรรมการบริหารมีอำนาจหน้าที่ปฏิบัติการใด ๆ อันเป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการธนาคาร แต่ต้องปฏิบัติตามระเบียบทั่วไปหรือคำสั่งเฉพาะเรื่องซึ่งคณะกรรมการธนาคารกำหนด

มาตรา ๒๓ ให้ผู้จัดการมีอำนาจหน้าที่ตามที่คณะกรรมการบริหารจะมอบหมาย และให้ได้รับเงินเดือนตามที่คณะกรรมการธนาคารกำหนด

มาตรา ๒๔ ผู้จัดการพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) คณะรัฐมนตรีให้ออก

(๔) เป็นผู้มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๔ (๑) และ (๓)

มาตรา ๒๕ ประธานกรรมการ กรรมการ และกรรมการบริหาร ย่อมได้รับประโยชน์ตอบแทนตามที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

มาตรา ๒๖ ประธานกรรมการ กรรมการ กรรมการบริหาร ผู้จัดการ และพนักงานธนาคาร อาจได้รับเงินรางวัลตามระเบียบที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

หมวด ๓

ธุรกิจของธนาคาร

มาตรา ๒๗ เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้ธนาคารมีอำนาจกระทำธุรกิจดังต่อไปนี้

(๑) ให้เช่าซื้อที่ดินหรืออาคารแก่ผู้ไม่มีที่อยู่อาศัยของตนเอง

(๒) ให้กู้ยืมเงินเพื่อประโยชน์ดังต่อไปนี้

(ก) เพื่อผู้กู้จักได้ใช้ ซื้อที่ดิน หรืออาคารเป็นของตนเอง

(ข) เพื่อผู้กู้จักได้ใช้สำหรับสร้าง ขยาย หรือซ่อมแซมอาคารของตนเอง

(ค) เพื่อผู้กู้จักได้ใช้ไถ่ถอนจำนองอันผูกพันที่ดินหรืออาคารของตนเอง

(ง) เพื่อผู้กู้จักได้ใช้ไถ่คืนซึ่งการขายฝากที่ดินหรืออาคารของตนเอง

(๓) ทำการซื้อสั่งหาริมทรัพย์เพื่อขาย หรือให้เช่าซื้อแก่ผู้ไม่มีที่อยู่อาศัยของตนเอง

(๔) รับจำนำหรือจำนองทรัพย์สินเพื่อเป็นประกันเงินกู้ยืม

(๕) รับฝากเงินประจำมีกำหนดตั้งแต่สองปีขึ้นไป

มาตรา ๒๘ เมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีแล้ว ธนาคารจะออกและขายพันธบัตร หรือหุ้นกู้ หรือกู้ยืมเงินโดยวิธีอื่น เพื่อเพิ่มกำลังดำเนินการก็ได้

พันธบัตร หุ้นกู้ และเงินกู้ยืมที่กล่าวนั้น ให้รัฐบาลค้ำประกันการชำระต้นเงินคืน และการชำระดอกเบี้ย

มาตรา ๒๙ ในการที่ธนาคารจะให้บุคคลใดกู้ยืมเงินไป ธนาคารมีสิทธิที่จะเรียกร้องให้ผู้กู้เอาประกันภัยหรือคงให้มีการเอาประกันภัยไว้ซึ่งทรัพย์สินที่จำนำหรือจำนองไว้ให้แก่ธนาคาร เพื่อเป็นหลักประกันเงินกู้ยืมนั้นจนเป็นที่พอใจแก่ธนาคาร

ในกรณีที่หลักประกันที่ให้ไว้นั้นเสื่อมค่าลงกว่าร้อยละยี่สิบ ธนาคารมีสิทธิที่จะเรียกร้องให้ผู้กู้เอาหลักประกันอื่นมาเพิ่มให้บริบูรณ์ภายในเวลาอันสมควร

มาตรา ๓๐ ในการให้กู้ยืมเงิน ให้ธนาคารเรียกประกันจากผู้กู้โดยการจำนำหรือจำนองทรัพย์สิน แต่ถ้าผู้กู้หาประกันดังกล่าวนี้ไม่ได้ ธนาคารจะให้กู้ยืม โดยวิธีผ่อนจ่ายเงินให้เป็นงวด โดยมีบุคคลซึ่งมีหลักฐานเชื่อถือได้เป็นผู้ค้ำประกันก็ได้

หมวด ๔

การคุ้มครองธนาคาร

มาตรา ๓๑ เมื่อธนาคารได้ให้บุคคลใดกู้ยืมเงินไป ธนาคารอาจบอกกล่าวให้ชำระเงินกู้ยืมที่ค้างชำระคืนทั้งหมด ไม่ว่าจะมีข้อตกลงเป็นอย่างอื่นหรือไม่ในกรณีต่อไปนี้

(ก) ปรากฏแก่คณะกรรมการธนาคารว่า ในการขอกู้ยืมเงินนั้นได้มีการแจ้งข้อความอันเป็นเท็จในสาระสำคัญ

(ข) ผู้กู้ไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงที่ได้ให้ไว้กับธนาคารในเรื่องเงินกู้ยืมนั้น

(ค) ผู้กู้ได้ทำให้ลดน้อยถอยลงซึ่งประกันอันได้ให้ไว้หรือ

(ง) ปรากฏแก่คณะกรรมการธนาคารว่า ผู้กู้มีหนี้สินล้นพ้นตัว

มาตรา ๓๒ ในการสร้าง ขยาย หรือซ่อมแซมอาคารโดยใช้เงินกู้ยืมจากธนาคาร คณะกรรมการธนาคารมีอำนาจสั่งให้พนักงานธนาคารเข้าตรวจดูการงานที่ทำไปได้ทุกระยะเพื่อทราบว่าผู้กู้ได้ปฏิบัติตามข้อผูกพันหรือไม่

หมวด ๕

การบัญชี การสอบ และการตรวจ

มาตรา ๓๓ ให้คณะกรรมการธนาคารวางและถือไว้ซึ่งระบบการบัญชีอันถูกต้อง แยกตามประเภทงานส่วนที่สำคัญ มีการสอบบัญชีภายในเป็นประจำและมีสมุดบัญชีลงรายการ

(ก) การรับและจ่ายเงิน

(ข) สินทรัพย์และหนี้สิน

ซึ่งแสดงการงานที่เป็นอยู่ตามจริงและตามที่ควรตามประเภทงาน พร้อมด้วยข้อความอันเป็นเหตุที่มาของรายการนั้น ๆ

มาตรา ๓๔ ทุกปี ให้คณะกรรมการธนาคารทั้งผู้สอบบัญชีคนหนึ่งหรือหลายคนเพื่อสอบและรับรองบัญชีของธนาคารเป็นปี ๆ ไป

ห้ามมิให้ตั้งประธานกรรมการ กรรมการ กรรมการบริหาร ผู้จัดการและพนักงานธนาคาร หรือผู้มีส่วนได้เสียในการงานที่ธนาคารจัดทำ เป็นผู้สอบบัญชี

มาตรา ๓๕ ผู้สอบบัญชีมีอำนาจตรวจสอบสรรพสมุดบัญชีและเอกสารหลักฐานของธนาคาร ในเวลาอันสมควรได้ทุกเมื่อ และเพื่อการสอบบัญชีให้มีอำนาจไต่ถามสอบสวนประธานกรรมการ กรรมการ กรรมการบริหาร ผู้จัดการ หรือพนักงานธนาคาร

มาตรา ๓๖ ผู้สอบบัญชีต้องทำรายงานว่าด้วยข้อความคำชี้แจงอันควรแก่การสอบบัญชีที่ได้รับ ตลอดจนความสมบูรณ์ของสมุดบัญชีที่ธนาคารรักษาอยู่ และต้องแถลงด้วยว่า

(ก) งบดุล และบัญชีซึ่งตรวจสอบนั้นถูกต้องตรงกับสมุดบัญชีเพียงไรหรือไม่

(ข) งบดุล และบัญชีซึ่งตรวจสอบนั้นแสดงการงานของธนาคารที่เป็นอยู่ตามจริงและตามที่ควรตามข้อความคำชี้แจงและความรู้ของผู้สอบบัญชีเพียงไรหรือไม่

มาตรา ๓๗ ให้คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้ตรวจบัญชีของธนาคารในเมื่อรัฐมนตรีร้องขอ

มาตรา ๓๘ ภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันหลังจากวันสิ้นปีบัญชีของธนาคาร ธนาคารจะต้องโฆษณารายงานประจำปี แสดงบัญชีงบดุล บัญชีทำการ และบัญชีกำไรขาดทุนเพื่องสิ้นปีบัญชี พร้อมกับรายงานของผู้สอบบัญชีที่คณะกรรมการธนาคารตั้งขึ้นตามความในมาตรา ๓๔

หมวด ๖

บทเบ็ดเสร็จ

มาตรา ๓๙ ในส่วนที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างธนาคาร กรรมการ และบุคคลภายนอกนั้น ให้ใช้บทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยตัวการตัวแทนบังคับโดยอนุโลม

อย่างไรก็ดี กรรมการจะไม่ต้องรับผิดในรายจ่ายใด ๆ หรือการเสียหายใด ๆ อันเกิดแก่ธนาคาร เพราะ

(ก) การกระทำของกรรมการอื่นใด หรือการกระทำของพนักงานหรือลูกจ้างของธนาคาร หรือ

(ข) ความไม่เพียงพอหรือความบกพร่องในค่าหรือสิทธิเหนือทรัพย์สิน หรือหลักประกันที่ได้มาหรือรับเอาไว้ในนามของธนาคาร หรือ

(ค) การมีหนี้สินล้นพ้นตัว การล้มละลาย หรือการละเมิดของลูกหนี้ของธนาคาร

ทั้งนี้ เว้นแต่กรณีที่รายจ่ายหรือการเสียหายเช่นว่านั้นได้เกิดขึ้นจากการกระทำโดยจงใจหรือโดยความประมาทเลินเล่อของตนเอง

หมวด ๗

บทกำหนดโทษ

มาตรา ๔๐ ผู้ใดจงใจแจ้งข้อความอันเป็นเท็จ หรือยินยอมให้ผู้ใดแจ้งข้อความที่ตนรู้อยู่ว่าเป็นเท็จ และข้อความนั้นปรากฏอยู่ในตราสารใด ๆ บรรดาที่ส่งให้แก่ธนาคารเพื่อเป็นหรือชวนให้เข้าใจว่าเป็นหลักประกันเงินที่ธนาคารให้กู้ยืม มีความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๔๑ ผู้ใดใช้ชื่อของธนาคารในหนังสือชี้ชวนหรือแจ้งความใด ๆ โดยมิได้รับความยินยอมจากธนาคารเป็นหนังสือ มีความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินสองพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๔๒ ประธานกรรมการ กรรมการ หรือผู้จัดการเปิดเผย หรือใช้เพื่อประโยชน์แก่ตนเองหรือผู้อื่น ซึ่งข้อความที่บุคคลผู้มาขอความอุปการในทางธนกิจได้แจ้งแก่ธนาคารหรือกรรมการใด ๆ ของธนาคาร นอกจากในกรณีที่ปฏิบัติตามหน้าที่ของตนในฐานะที่เป็นประธานกรรมการ กรรมการ หรือผู้จัดการ มีความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินสองพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๔๓ ประธานกรรมการ กรรมการ ผู้จัดการ พนักงาน หรือลูกจ้างของธนาคารก็ดี ผู้สอบบัญชี หรือผู้ตรวจบัญชีของธนาคารก็ดี ผู้ใดแจ้งหรือยินยอมให้มีการแจ้งแก่บุคคลผู้ไม่มีสิทธิที่จะได้ทราบตามกฎหมายซึ่งข้อความเกี่ยวกับกิจการของธนาคาร หรือยินยอมให้ผู้นั้นตรวจหรือดูสมุดบัญชีหรือเอกสารของธนาคารหรือซึ่งอยู่ในความครอบครองของธนาคาร บรรดาที่เกี่ยวกับธุรกิจของธนาคาร มีความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินสองพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
จอมพล ป. พิบูลสงคราม
นายกรัฐมนตรี